

סגור חלון

מגבירות קצב

נשים מובילות בפעילות ספורטיבית קבוצתית כמו ליגת "מאמאנט" וקבוצות רכיבה, גברים עדיין מובילים בסך הפעילות ובתדירותה, ויש מי שמנסה לשנות וליצור שוויון הזדמנויות. לכבוד יום האישה הבינלאומי > אורלי גנוסר

5/3/15

איגוד הספורט העממי עורך מדי שנה סקר מקיף על הספורט בחברה הישראלית - מגמות, סוגים, מסגרות, גורמי הנעה ועוד, ובוחן אותם בין היתר גם בהבדלים שבין גברים לנשים. בסקר מספטמבר 2014 עולה שכשני שלישים מהאוכלוסייה היהודית מצהירים שהם עוסקים בספורט, כשהתחום המוביל הוא הליכה, שבו דווקא שולטות הנשים (41% לעומת 33% בקרב גברים). בריצה, שבה חל גידול כללי ניכר, מובילים הגברים.

אחד הדברים המעניינים העולים מהסקר הוא שהנשים נמצאו כפעילות ביותר בעיקר בתחומים שיזמו וארגנו לעצמן. כחמישית מהנשים העוסקות בספורט הן פעילות במסגרות כאלה, לעומת 3% בלבד בקרב הגברים.

מה זה אומר? יו"ר האיגוד חגי הרצל מסביר שמדובר בפעילות שאינה במסגרת מאורגנת, אלא נובעת מיזמה פרטית שהופכת לקבוצתית. למשל נשים/קבוצת חברות שמארגנות קבוצה לרכיבת אופניים, ליוגה או לטאיצ'י על חוף הים, הליכה או ריצה וכדומה. הנשים יותר חברתיות ויותר מודעות לעצמן, ולכן יוזמות, בעוד שהגברים מעדיפים מסגרת מאורגנת (כמו חדרי כושר). הרצל מציין שגם באירופה המצב דומה: הנשים דומיננטיות, עצמאיות, יוזמות ומעורבות במיסוד קבוצות ספורט עבור עצמן, ומתחברות פחות למסגרות ממוסדות.

הדוגמה המוצלחת ביותר ליוזמה שכזו היא ליגת ה"מאמאנט", שפשטה במקומותינו כאש בשדה קוצים. היוזמה הפרטית, שנולדה מהשטח, צמחה מלמטה, סחפה אחריה אלפי נשים ברחבי הארץ מדן ועד אילת, והוכיחה שלא צריך ממסד שיעשה את העבודה.

לקבוצת "הלביאות מהגליל" יש לי קשר אישי, בזכות אחותי הצעירה שמשחקת בה כבר כמה שנים. לכן אני יכולה להעיד שמלבד הפן הספורטיבי, האימונים, המשחקים והתחרויות, הפכו בנות הקבוצה לחברות בלב ונפש, מה שמחזק את הספורט אך גם פועל כקבוצת תמיכה. הערבות ההדדית שנוצרה ביניהן נדירה, הפרגון והקשר הרגשי הם ללא ספק מאפיינים שמייחדים נשים, והתוצאה היא קבוצה מגובשת של טורפות על, שנמצאות שם אחת עבור האחרת גם מחוץ למגרש.

בעקבות המאמאנט נולד לאחרונה מיזם חדש, "מאמא רגל", בדיוק על אותו עיקרון - ליגת נשים בכדורגל, כחלק מהתארגנות נשית ספונטנית שאינה ממוסדת. מתברר שבפועל יש למעלה מעשר קבוצות כאלה ברחבי הארץ, וכשהן ביקשו גוף שיארגן אותן לצורכי טורנירים פנימיים, התאחדות הכדורגל ואתנה (עוד על הגוף הזה בהמשך) הרימו את הכפפה, וכך יצרו ליגה עממית, מקבילה למקצוענית, שאליה נרשמו ארבע קבוצות, והיד עוד נטויה. גם כאן המטרה היא ספורט והנאה, ומפגשים עם קבוצות אחרות, ויש כבר לוח טורנירים עתידי.

שינוי גורר שינוי

ד"ר אילן תמיר, ראש בית הספר לתקשורת באוניברסיטת אריאל, הוא מומחה בספורט, מגדר ותקשורת. לפני כשלוש שנים הוא סיים מחקר ארוך שנים, שבדק את הפעילות הגופנית בישראל מבחינת ההיקפים שלה, החסמים, המניעים ועוד. הפערים המגדריים שבלטו היו דווקא המניעים לפעילות. אצל גברים בלטה השאיפה לכושר ולעיצוב הגוף, ואילו אצל נשים הייתה

הבריאות במקום הראשון, ואחריה הפחתה במשקל.

ד"ר תמיר אומר שבמחקר הופרכה הטענה לנשים אין עניין בספורט, כל עוד הפעילות היא במונחים סבירים בלי מחויבות ממסדית ונטל כלכלי.

לורי קופנס, רוכבת אופניים עם רזומה של אלופת הארץ שבע (!) פעמים היא אישה עם הרבה עניין בספורט, וגם עונה על קטגוריית היוזמת הבלתי נלאית שאינה מחוברת למסגרות ממוסדות. קופנס התוודעה לאופני הרים כשעלתה לארץ, התאהבה בהם, רכבה בשבילים והתחרתה.

מספר הרכבות היה אז כה מועט, שגם לא היו לצדה מספיק מתחרות, לכן התחילה לארגן טיולי אופניים כדי לעודד נשים לרכוב, ושאלה משתתפות מרחבי הארץ. ב-1998 הקימה את קבוצת הרכיבה הראשונה, "נשים על גלגלים", ולפני חמש שנים עשתה הסבה מקצועית, והפכה את התחביב לעיסוק נוסף, ובעצם הקימה הכול מחדש.

מאמציה הניבו פירות ורכבות, וכיום היא מדריכה שלושים נשים בשתי קבוצות רכיבה, מתוך כ-25 קבוצות שקמו ברחבי הארץ בשנים האחרונות - כתוצאה מיוזמות דומות.

"מאמאבייק" מכוכב יאיר היא אחת מהן. חברת נשים שנתפסו לעניין האופניים חיפשו מאמן (ומצאו ארבעה), והקימו קבוצה המונה עשרים רוכבות. גליה אליצור, מהיוזמות ועורכת דין במקצועה, מדגישה באוזניי שהיא אינה מוותרת על אף אימון, שלא לומר שהיא די פנטית באדיקותה. "בבית יודעים שיום שני זה הערב שלי, ולא עושים תוכניות", היא אומרת. לכיף הזה היא מחכה במשך כל השבוע, והרכיבה ממלאת אותה גאוה. "פתאום", היא מספרת, "אני מוצאת את עצמי מחפשת גאדג'טים בחנויות אופניים, קונה ביגוד רכיבה באינטרנט, ובכלל - זה הפך לחלק ממי שאני". לצד תעודת ההסמכה במשרד שלה, יש לוח עם מספר התחרויות שבהן התמודדו במהלך השנה וחצי מאז יצאו לדרך וגם צילומים משלל רכיבות.

אליצור וחברותיה רוכבות קבוע פעמיים בשבוע. מדי חודש הן יוצאות לרכיבת חוץ ומשתתפות באירועי רכיבה.

אחד מהם, "רוכבות בהר", מארגנת קופנס עצמה, וזאת כדי לאפשר לרוכבות להכיר מסלולים מגוונים, להציע אתגר ולהעניק להן חוויה אחרת. קופנס, אגב, מבטיחה שהשנה יהיו יותר אירועים בארץ, ולא רק בה. בשנה שעברה היא החלה להוציא טיולי רכיבה לנשים בחו"ל עם גורדון טורס, שהעלה את קרנה של הרכיבה לנשים ומשלבים אתגרים והנאות.

המהפך שיצרה התחיל בתודעה, אבל שינוי גרר שינוי, וזה התבטא במספרים הולכים וגדלים של רוכבות, בשיפור תשתיות, בהגדלת היצע האופניים לנשים, בעלייה במספר המאמנים (אבל עדיין רק שלוש מאמנות), וגם במגוון גדול של ציוד מותאם בחנויות. כיום יכולה כל רוכבת פוטנציאלית למצוא קבוצה סמוך למקום מגוריה, להתחבר ולדווש בצוותא. 15 מועדונים פועלים ומתקצבים ברחבי הארץ, שמקפיצים אותו קדימה.

ליגה עממית במקביל למקצוענית

אולם מה שחסר ללורי קופנס זה רוכבות תחרותיות שישתתפו בספורט הישגי, ולא רק עממי. כך היא חברה ל"אתנה" - פרויקט לאומי לעידוד נשים בספורט של משרד התרבות והספורט. עמרית ינילוב-עדן, מנהלת אתנה, מציינת שלארגון יש שלוש מטרות: להגביר מנהיגות נשים בספורט, להטמיע שינוי עמדות כלפי נשים, שיגרור יותר יוזמות, ולהגדיל את מספר הנשים בספורט הישגי. בסופו של דבר יש רצון עז לעודד נשים ובנות בספורט (עממי ותחרותי), לקדם אותן ולהובילן גם לנבחרות ולאולימפיאדה. הפרויקט יצא לדרך לאחר שוועדת בדיקה גילתה שאין שוויון הזדמנויות בספורט, שאין מדיניות מכוונת, ויש פערים עמוקים בין נשים לגברים. בהמלצתה הוקמה המועצה הציבורית לקידום נשים בספורט, שמתווה מדיניות, ובעקבותיה אתנה, שהיא הזרוע המקצועית ליישום המדיניות. כן הוקצבו סכומים ניכרים לקידום הנושא. מאז חלה עלייה חדה בהשתתפות נשים בספורט על ענפיו השונים, כך שמדובר בהצלחה גדולה.

ד"ר תמיר מסכם ואומר שלמרות הבדלים פיזיולוגיים אובייקטיביים, בספורט המקצועני נשים דווקא מובילות בתחומים שבהן נדרשים דיוק, ריכוז ואסטרטגיה. החברה, שאימצה נורמות שלפיהן ספורט זה רק מהר יותר גבוה יותר וחזק יותר, יוצרת חסמים מקצועיים לנשים, ואלה מהווים חלק מהסיבות שבעטיין הנוכחות שלהן בשדה המקצועני מצומצמת יותר.

רק שינוי חברתי מעמיק בתקשורת, הוא מסביר, שהשרישה סטיגמות, בתשתיות ובהקצאת משאבים, יגרום שינוי היחס ואולי נראה מעבר חד יותר של נשים בספורט מהשדה העממי לשדה המקצועני.